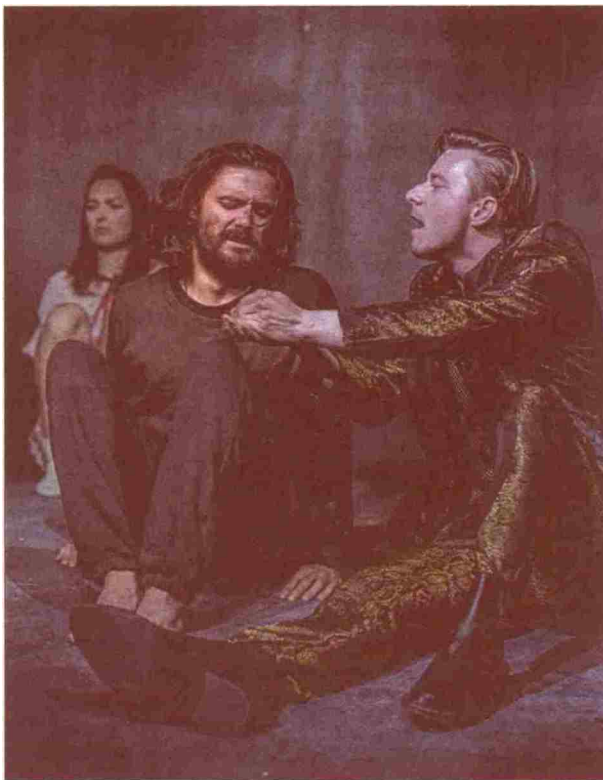

GLEDALIŠČE - Razparač

Zlo sodobnega sveta uničuje človečnost

Prizor iz Razparača

JAKA VARMUŽ/SNG NOVA GORICA

NOVA GORICA – Z najnovejšo premierno upodobitvijo SNG Nova Gorica je tako: čeprav je angleški dramatik Philip Ridley dramo *Disney Razparač* napisal leta 1991, je vsled vojnemu dogajanju na evropskem vzhodu nadvse srhljivo tuzdajšnja. V tem smislu jo je v prevodu Zdravka Duše oblikovala tudi režiserka Nataša Barbara Gračner s svojo ekipo – dramaturgom Rokom Andresom, scenografom Brankom Hojnikom, kostumografinjo Nino Čehovin, skladateljem Martinom Vogrinom, koreografinjo Jano Menger, oblikovalcem svetlobe Jako Varmužem, lektorico Barbaro Rogelj in asistentom režije Dimitrijem Gračnerjem.

Novogoriška uprizoritev ima naslov *Razparač*. Lahko bi rekel, da gre za variacijo na temo, kajti letošnje primorsko gledališko obzorje ponuja v prvi vrsti vsebine, ki tematizirajo predvsem obup, samoto, neprilagodljivost posameznika, temačna občutja, boj za preživetje v depresivnem okolju, ukleščena primež nasilja. Našteto določujoče zaznamuje sodobnega človeka, ga navdaja z grozo, predvsem pa nemočjo, da bi se zo-

perstavil zlovesčim sencam, ki dan za dnem puščajo neozdravljive rane v eksistenci individualne kot tudi splošne civilizacijske usode. Umetnost in z njo gledališče se temu ne moreta izogniti, česar se je režiserka *Razparača* Gračnerjeva zelo dobro zavedala. Oblikovala je nadvse mučen psihološkorealistični prerez viharne travm, mestoma pretresljivih izpovedi, izhajajočih iz preteklih zaznamovanj duše, a tudi slonečih na vselej prisotnih erotičnih, recimo tako, zanesenostih in deviacijah, čemur se skoraj nobena sodobna gledališka pisava ne izogne, kar naj bi, ne pretiram, pritegnilo Freudovim psihoanalitičnim ugotovitvam.

Režiserka in scenograf sta dogajanje postavila v podzemni rov. Povsod sivina, stik s popkovino zunanjega sveta je pretrgan, sliši se le odmev neprenehnega grmenja oziroma bobnenja topov in bomb. Ta rov nima izhoda. V njem sta Presley in Haley, brat in sestra, dvojčka, bašeta se s čokolado, predana sta grozljivi samoti, tišini in nepopisni bolečini. Haley v pretresljivi interpretaciji Arne Hadžialjevič je ves čas na vratolomnem robu med lucidnostjo in alienacijo, ujeta v shizofreno kožo nekoga ali nečesa, ki je brez perspektive, medtem ko je njen brat Presley v upodobitvi Blaža Popovskega ves čas introvertirano bolesten z apoteozo v svojem končnem komaj slišnem monologu o iskanju izgubljene človečnosti. Biti človek v zaprtem sivem rovu naše Zemlje je temeljno iskanje te gnus vzbujajoče predstave, v katero vstopa vehementni Disney z vso svojo psihološko in fizično nasilnostjo. Zabavljača, ki žre žive ščurke in ostale insekte, kar zabava ljudi in s čimer si služi kruh, je z energijo in silovito giblivo oblikoval Jure Rajšp.

Novogoriška uprizoritev *Razparača* nas sooča s psihologijo nasilja, tako ponotranjenega, s katerim se posameznik v sebi bori sam s seboj, kot tudi zunanega, v medčloveških odnosih. Predstava je te podobe zla, strahu, groze izpostavila radikalno in brezkompromisno.

Marij Čuk

Novogoriška uprizoritev nas sooča s psihologijo nasilja, tako ponotranjenega, s katerim se posameznik v sebi bori sam s seboj, kot tudi zunanega, v medčloveških odnosih